

2. december 2020

Ressourceafdækning

UNDERSØGELSE AF ANVENDELSEN AF PERSONALERESSOURCER PÅ SKOLEFRITIDS-
ORDNINGER I 8 KOMMUNER

---

1. Om undersøgelsen

I samarbejde mellem BUPL Forbund og 7 fagforeninger er der iværksat en analyse af, hvordan ressourcerne til skolefritidsordninger konkret udmøntes på institutionsniveau i en række kommuner.

Der er gennemført en kortlægning af ressourceforbruget i skolefritidsordninger i 8 kommuner¹. I 3 af kommunerne² er der i sammenhæng med ressourceafdækningen gennemført analyser af kommunernes regnskabspraksis for 2019. Denne kortlægning omfatter 439 medarbejdere, 34 skoler og 48 skolefritidsordninger. Herudover har der i 3 kommuner³ været gennemført analyser af kommunernes regnskabspraksis, bl.a. af kommunernes konteringspraksis.

Undersøgelsen er gennemført af Thorbjørn Christensen og Kjeld Christensen i samarbejde med lokale repræsentanter for de 7 fagforeninger.

Afrapporteringen falder i følgende hovedafsnit:

- Om undersøgelsen, herunder sammenfatning af undersøgelsens resultater
- Ressourceanvendelsen på de 48 skolefritidsordninger
- Service og kvalitet
- Budget, regnskab og økonomi
- Forældrebetaling
- Arbejdstilrettelæggelse og prioritering af ressourcer

Sammenfatning af undersøgelsens resultater

Undersøgelsen viser:

- At der på skoledage i gennemsnit er ca. 19 børn pr. medarbejder i SFO'erne mellem 13:30 og 15.30.

---

¹ Esbjerg, Kolding, Skanderborg, Faaborg-Midtfyn, Nyborg, Vordingborg, Ringsted og Tårnby.

² Faaborg-Midtfyn, Vordingborg og Ringsted

³ Holbæk, Mariagerfjord og Roskilde.

- At dette gennemsnit varierer mellem 8-13 børn og 30-36 børn pr. medarbejder i de kommuner, hvor ressourcerne er flest og der hvor de er færrest.
- At en stor procentdel af disse børn er 5-6 år, og kommer fra dagtilbud, hvor personaleressourcerne er 3-4 gange højere.
- At ca. 1/3 af den samlede personaleressource i SFO på 97 nettoarbejdstimer pr. år pr. barn anvendes på opgaver i skolen. Anvendelsen af pædagoger i skolen er et af målene med folkeskolereformen, og problemet i forhold til SFO'ens ressourcer begrænser sig til de kommuner/skoler, hvor det er SFO'ens ressourcer, der finansierer denne indsats.
- At der til den egentlige SFO-drift i gennemsnit bruges knapt 65 årlige nettoarbejdstimer pr. barn. Det svarer til knap 18 minutter om dagen pr. SFO-barn⁴.
- At Social- og Indenrigsministeriets regler om kontering af lønforbruget på skoler og skolefritidsordninger ikke følges af alle de undersøgte kommuner.
- At lønudgifter til skoleledelse og pædagogernes opgaver i skolen i nogle tilfælde finansieres over SFO'ernes budgetter.
- At SFO'ernes budgetramme nogle gange ikke udmøntes i ansættelse af medarbejdere, og at det overskud, som herved opstår, overføres til skolen ved regnskabsårets afslutning.
- At disse forhold er medvirkende til at udhule de ressourcer, som er afsat til drift af SFO, men at der også er eksempler på kommuner, som overholder Social- og Indenrigsministeriets regler om kontering af løn, og at dette kan aflæses umiddelbart på serviceniveauet.
- At driften af SFO i flere af kommuner er tæt ved at være forældrefinansierede.
- At hensynet til skolernes drift ofte går forud for hensynet til skolefritidsordningen, når personaleressourcerne skal prioriteres.

Den primære læring af projektet er, at der er en udbredt praksis, hvor dele af skolefritidsordningernes budget bliver anvendt til andre formål end forudsat. Det gælder naturligvis ikke alle kommuner (eller skoler), som er omfattet af undersøgelsen, men det har gjort sig gældende i ca. halvdelen af de 11 undersøgte kommuner.

2. Ressourceanvendelse

2.1. Børn pr. medarbejder

De indsamlede data viser, at der i gennemsnit genereres et årsværk (fuldtidsstilling) pr. 17 børn til drift af en skolefritidsordning. Heri indgår dog også ressourcer til de opgaver, som medarbejderne varetager i skolen, typisk forskellige undervisningsaktiviteter, som understøttende undervisning, to-voksentimer og/eller inklusionsopgaver.

Ser man alene på den del af ressourcerne, som medgår til SFO-opgaven, så er der 26 børn for hvert årsværk (fuldtidsstilling). Gennemsnittet dækker over en variation fra 14 til 48 børn pr. SFO-årsværk. Der er således tale om markante forskelle i de ressourcer, som kommunerne stiller til rådighed for SFO-drift.

En analyse af arbejdstilrettelæggelsen på de 48 SFO'er, som indgår i undersøgelsen viser, at der efter arbejdsplanerne i gennemsnit ca. er en medarbejder (pædagog eller pædagogmedhjælper) pr. 18,7 indskrevne børn i SFO efter skoletid.

⁴ 220 dage arbejdsdage, ekskl. feriedage, helligdage og lukkedage

Dette gennemsnit dækker en spredning fra 8-13 børn pr. medarbejder fra den SFO, hvor der er flest personaleressourcer til 30 til 36 børn i den SFO, hvor ressourcerne er færrest. For 2/3 af SFO'erne gælder, at der er 15 til 20 børn pr. medarbejder i SFO efter skoletid.

2.2. Pædagogernes opgaver i skolen

Af de samlede personaleressourcer i SFO'erne anvendes 67% på opgaver i SFO og 33 % på opgaver i skolen.

Af den tid, som anvendes på opgaver i skolen, anvendes 55 % af tidsforbruget på undervisningsaktiviteter, hvor pædagogerne alene eller sammen med en lærer, forestår undervisningen.

De sidste 45 % anvendes på diverse opgaver ved siden af undervisningen fx elevpauser, planlægningsmøder med lærerne, medarbejdernes egen spisepause og forberedelse af undervisningen. Det skal bemærkes at elev- og spisepauser på de fleste skoler, udgør mellem 20-22 % af undervisningstiden, og at medarbejderne i elevpauserne ofte har tilsyn med eleverne eller selv afholder deres egen spisepause.

Når man opgør det samlede ressourceforbrug på opgaver i skolen, så udgør undervisning 916 timer pr. årsværk, ekskl. ferie og helligdage.

Ser man på karakteren af undervisningsopgaver, så udgør to-voksentimer og inklusionstimer ca. 75 % af samtlige undervisningstimer. Resten af timerne fordeler sig på fagtimer, herunder vikartimer, og understøttende undervisning.

2.3. Forholdet mellem pædagoger og øvrige medarbejdere

Af de samlede personaleressourcer er ca. 70 % pædagoger, mens resten fordeler sig på pædagogmedhjælpere, PGU'ere og pædagogstuderende i lønnet praktik. Gennemsnittet dækker dog over nogen variation på tværs af de SFO'er, der indgår i undersøgelsen.

3. Service og kvalitet

I tiden op til og efter det sidste folketingsvalg har der være fokus på spørgsmålet om minimumsnormering i dagtilbud for førskolebørn.

Undersøgelsen af personaledekningen i skolefritidsordningerne viser, at der typisk er 3 til 4 gange så mange børn pr. medarbejder i skolefritidsordningen efter skoletid. En del af disse børn er børnehavebørn, der indskrives i skolefritidsordningen fra april eller maj måned i det år, hvor de starter i skole i august måned.

Det er tydeligt, at den lave bemanning (medarbejdere i forhold til børn) må have betydning for kvaliteten af det pædagogiske tilbud fx variationen af mulige tilbud og aktiviteter, mulighederne for tætte relationer og kontakten mellem voksne og børn.

Eksempel - Vordingborg Kommune

Institutionerne for de mindste skolebørn i Vordingborg Kommune kaldes "skoleklubber". Det er efter sigende for at signalere, at forældre ikke kan forvente at få et tilbud svarende til tilbuddet i en almindelig skolefritidsordning.

Kommunen forudsætter dog, at der føres kontrol med børnenes fremmøde, så børnene kan ikke frit komme og gå, sådan som det er tilfældet i en "klub".

Kommunens ambitioner med hensyn til service i forhold til de mindste skolebørn viser sig da også i resultaterne af BUPL's ressourceafdækning.

I gennemsnit er der her 25 børn pr. medarbejder mellem 13:30 og 15:30. Gennemsnittet dækker en spredning fra 20 til 30 børn pr. medarbejder. Ca. ¼ af børnene i SFO'er vil typisk være 5-6 år, og kommer fra et dagtilbud med en væsentlig bedre personalenormering.

Tabel 3: Børn pr. medarbejder efter skoletid i skoleklubberne i Vordingborg Kommune

Fra	Gåsetårn Skolen	Kulsbjerg Skole	Møn Skole	Præstø Skole	Svend Gøngeskolen	Gennem- snit
13:30:00	30	24	20	27	22	25
13:45:00	30	23	20	27	22	25
14:00:00	30	25	21	26	18	24
14:15:00	30	25	21	26	18	24
14:30:00	30	25	21	26	18	24
14:45:00	30	26	21	26	18	25
15:00:00	31	29	23	25	22	27
15:15:00	32	27	23	24	22	27
Gennemsnit	30	25	21	26	20	25

På baggrund af disse resultater gennemførte BUPL en lønforbrugsanalyse, som skulle afdække om manglende kontering af lønforbrug på skolen for opgaver, som skoleklubbernes medarbejdere løste her, var forklaringen på de mange børn pr. medarbejder efter skoletid.

Lønforbrugsanalysen afkræftede denne formodning. Til gengæld har det vist sig, at 13 % af lønbudgetterne ikke blev udmøntet i 2019, svarende til 2,7 mio. kr.

Havde skolerne udnyttet skoleklubbernes budgetramme til løn, ville det have kunne skabt grundlag for ansættelse af 6 ekstra medarbejdere og det kommunale gennemsnit for børn pr. medarbejder mellem 13:30 til 15:30 kunne være reduceret fra 25 børn pr. medarbejder til 22 børn pr. medarbejder.

Når skolerne lægger beslag på dele af SFO'ernes budgetter, får det synlige konsekvenser for serviceniveauet i forhold til skolefritidsordningernes børn.

4. Budget, regnskab og økonomi

Af Social- og Indenrigsministeriets regler fremgår det, at lønudgifter til medarbejdere, der både indgår i undervisningen i folkeskolen og i bemanningen i SFO, skal opdeles således, at budgettet og regnskabet for såvel folkeskolen og skolefritidsordningen afspejler den faktiske fordeling af res-

sourceforbruget mellem SFO og skole. Ved evt. anvendelse af fordelingsnøgle skal denne kunne dokumenteres.

I forbindelse med undersøgelsen har BUPL gennemført lønforbrugsanalyser i følgende kommuner:

- Holbæk
- Mariagerfjord
- Faaborg-Midtfyn
- Vordingborg

Herudover har BUPL haft adgang til materiale fra Roskilde og Ringsted Kommune, som belyser problemstillingen.

Det er BUPL's vurdering, at Social- og Indenrigsministeriets konteringsreglerne ikke overholdes, eller at skoler gennem underforbrug af ressourcer i SFO genererer et overskud på SFO'ernes regnskaber som ved regnskabsårets afslutning kan overføres til skolernes øvrige drift.

BUPL har fundet 3 metoder, som bringes i anvendelse, når økonomi til drift af skolefritidsordninger bliver allokeret til skolens drift:

- At udgifter til skoleledelse konteres som SFO-ledelse
- At opgaver som SFO'ernes medarbejdere varetager for skolen ikke betales af skolens budget
- At dele af SFO'ens budget til lønninger holdes tilbage, og at overskuddet på lønbudgettet overføres til skolen ved regnskabsårets afslutning

4.1. Udgifter til skoleledelse konteres som SFO-ledelse

I flere af kommunerne er udgifter til dele af skolens ledelse finansieret over skolefritidsordningernes budgetter.

Nedlæggelse af pædagogfaglige SFO-ledere og oprettelse af "fælles indskolings/SFO-ledere" går således hånd i hånd med en praksis, hvor alle lønomkostningerne for den fælles indskolings/SFO-leder finansieres over SFO'ens budget – uanset at en stor del af ledelsesopgaven vedrører lærere i indskolingen, og derfor er SFO'en uvedkommende.

BUPL har i forbindelse med undersøgelsen bl.a. fundet følgende eksempler på, at lønudgifter til indskolingsledere konteres med den fulde udgift på SFO:

- Mariagerfjord Kommune
- Kolding Kommune⁵
- Faaborg-Midtfyn Kommune
- Holbæk Kommune⁶

Konsekvensen er, at en del af SFO'ens budget, som helt eller delvist er tilvejebragt via forældrebetalingen, anvendes på dækning af udgifter til skoleledelse.

---

⁵ Det fremgår af kommunens ressourcefordelingsmodel 2019, at den fulde løn til en række indskolingsledere afholdes af skolefritidsordningernes budgetter.

⁶ En del af udgifterne til skoleleder konteres på SFO selvom lederløn er indeholdt i skolens eget budget

Eksempel – Mariagerfjord Kommune

I forbindelse med en analyse af konteringen af løn i forhold til regnskabet for 2018 for skolefritidsordningerne i Mariagerfjord Kommune opdagede BUPL Nordjylland, - blandt flere andre fejlkonteringer på såvel ledelsesløn som andre poster - at et beløb på 704.000 kr. var konteret på en af kommunens skolefritidsordninger.

Beløbet vedrørte lønnen til en lærer, som var ansat som fælles indskolings/SFO-leder.

Under forudsætning af at udgiften til en fælles indskolings/SFO-leder fordeles ligeligt mellem SFO og skole, så ville skolefritidsordningen kunne disponere over en lønsum på 352.000. Tilstrækkeligt til meransættelse af en deltidsbeskæftiget pædagog på 30-32 timer ugentligt.

Med flere pædagogressourcer om eftermiddagen ville det umiddelbart give et pædagogisk løft i form af flere medarbejdere i forhold til de indskrevne børn i SFO'en.

BUPL har ved flere møder drøftet resultatet af afdækningen af forbruget ift. den ressourcemodel, der gælder for SFO'erne, med kommunens forvaltning.

Resultatet har været positivt, og Mariagerfjord Kommune har fulgt op overfor de skoler, hvor der fejlagtigt er blevet brugt SFO-midler på skolens øvrige drift. Ligesom der fremover vil være mere kontrol med skolernes konteringer.

Der er i den forbindelse enighed om, at udgangspunktet for SFO'ens drift er tildelingsmodellen, samt at det faktiske ressourceforbrug i SFO'en og skoledelen skal afspejles i konteringen og regnskabet. Særligt er det vigtigt, at lønninger til ledere og medarbejdere, som er delt mellem SFO og skole, er korrekt opdelt i lønsystemet.

Der er ligeledes enighed om, at der især på den fælles ledelse mellem SFO og indskolingen skal laves en lokal aftale på skolen om, hvordan fordelingen af lederens tid er mellem SFO og indskoling. Der skal være en lokal forståelse fra medarbejderne om, at fordelingen (konteringen) stemmer overens med virkeligheden. Synlig ledelse begge steder er væsentligt.

De fælles principper for samarbejdet mellem skolens undervisnings- og SFO-del vedr. budget- og ressourcer har været præsenteret på et fælles møde i oktober 2020. med deltagelse af de enkelte skolers ledere og indskolings/SFO-ledere samt pædagog-TR, hvor de enkelte skoler har aftalt den fremtidige sikring af kvalitet og medarbejderinddragelse mm. vedr. specielt SFO'en.

4.2. Lønudgifter i forhold til opgaver i skolen konteres på skolefritidsordningen

Manglende overholdelse af indenrigsministeriets regler om budget og regnskab betyder, at der er skoler og kommuner, som finansierer personaleudgifter til skoledrift over SFO'ernes lønbudgetter.

Manglende overholdelse af konteringsreglerne betyder, at politikkerne ikke kan følge om budgetterne bliver anvendt på de politiske besluttede serviceopgaver, og at en andel af forældrebetalingen i SFO bliver brugt på løn i folkeskolen.

I nogle kommuner har det et meget betydeligt omfang, og der er eksempler på, at en meget stor andel af SFO'ernes budgetter er anvendt på finansiering af pædagogernes opgaver i folkeskolen.

Eksempel – Faaborg-Midtfyn Kommune

I forbindelse med ressourceafdækningen af 5 skolefritidsordninger i Faaborg-Midtfyn Kommune bad BUPL om et udtræk af konteringen af lønforbruget på hhv. skole og SFO for de pågældende skolefritidsordninger.

En gennemgang af udtrækkene viste:

- At man på 4 af 5 skolerne ikke eller kun delvist dækkede lønforbruget for medarbejdernes varetagelse af opgaver i skolen.
- At man på en af skolerne finansierede den fulde lønudgift til en indskolingsleder over SFO'ens budget.

At 2 skoler overførte betydelige overskud fra regnskabsåret 2019 til 2020, hvilket var effekten af, at man ikke havde ansat medarbejdere i det omfang, som der var mulighed for med det udmeldte budget. Tre Ege Skolen var den eneste skole, hvor konteringen af løn på hhv. SFO og skole svarer til fordelingen af medarbejdernes arbejdsopgaver.

Effekten af den manglende overholdelse af Social- og Indenrigsministeriets regler om kontering af løn på hovedkonto 03 Undervisning og Kultur afspejles i tabellen. Serviceniveauet opgjort som børn pr. medarbejder efter skoletid er lavere for de 4 skoler, hvor man ikke følger konteringsreglerne.

4.2.1. Tabel: Børn pr. medarbejder efter skoletid i SFO'erne i Faaborg-Midtfyn Kommune

Fra	Nordager-skolen	Øhav-Skolen	Tre Ege Skolen	Carl Nielsen Skolen	Faaborg-Midtfyn	Nyborg Kommune
13:30	30	19	16	24	22	21
13:45	30	19	16	19	21	22
14:00	30	19	16	19	21	23
14:15	30	18	16	19	21	23
14:30	31	18	16	19	21	23
14:45	33	18	16	19	21	23
15:00	34	18	18	19	22	24
15:15	36	18	19	19	23	24
Gennemsnit	31	18	16	20	22	23

Det påvirker det generelle serviceniveau i kommunen, som ikke er meget bedre end i Nyborg Kommune, hvor budgettildelingen pr. barn dog er 30% lavere end i Faaborg-Midtfyn Kommune⁷.

BUPL har præsenteret resultatet af ressourceafdækningen for kommunens forvaltning. Efter drøftelser mellem BUPL og Faaborg Midtfyn kommune er der enighed om, at kommunens økonomifunktion fremover går mere tæt på skolernes konteringer, og fejlkonteringen rettes med

⁷ Faaborg-Midtfyn Kommune (ca. 22.000 kr. pr. barn i 2019) og Nyborg Kommune (ca. 16.900 kr. i 2019).

tilbagevirkende kraft. Skolelederne vil få besked om at være opmærksomme på at arbejdsplaner og konteringer stemmer overens.

Fremadrettet vil økonomifunktionen 3-4 gange årligt følge op og lave tilfældige stikprøver/nedslag ved budgetopfølgningerne med skolelederne. Lønforbrugsanalysen fik således for SFO'erne et positivt udfald.

Eksempel – Roskilde Kommune

I samarbejde mellem Roskilde Kommune og BUPL Midtsjælland er man aktuelt i gang med at af-dække konsekvenserne af, at kommunens 18 skoler ikke følger Social- og Indenrigsministeriets konteringsregler.

Det vurderes at op mod en 1/3 af den samlede budgetramme for SFO-området anvendes på, at medarbejderne i skolefritidsordningerne løser opgaver for skolerne, som kun i meget begrænset omfang finansierer disse aktiviteter via overførsler fra skole til SFO.

Det bemærkes, at skolerne via deres ressourcefordelingsmodel får tilført økonomi til, at pædagoger kan forestå en del af den understøttende undervisning, samt tage del i skolernes arbejde med inklusion. Børn & Unge bragte den 17. marts 2020 et temanummer om SFO'er "Presset helt i bund", hvor der i en artikel, der henviser til sagen i Roskilde Kommune.

<https://www.epaper.dk/buplforbund/boernogunge/2020/042020/>

Sagen er dækket af Børn & Unge den 9. november 2020, hvor det bl.a. fremgår, at der årligt er blevet overført ressourcer svarende til omkring 30 millioner kr. fra skolefritidsordningernes budget til skolens undervisning.

<https://bupl.dk/artikel/det-store-tyveri-skoler-bruger-sfoens-millioner/>

Det positive eksempel – Nyborg Kommune

I forbindelse med ressourceafdækning har BUPL dog også fundet kommuner, som følger Social- og Indenrigsministeriets konteringsregler.

En af disse kommuner er Nyborg Kommune. Politisk har man i Nyborg Kommune truffet en beslutning om, at skolerne skal fordele lønudgifterne for SFO'ernes medarbejdere i forhold til den faktiske fordeling af arbejdstiden i SFO og skole.

Det sker ved, at skolerne forud for hvert skoleår indberetter, hvor stor en andel af medarbejdernes løn som for det kommende skoleår skal konteret på SFO og skole.

Det har været en medvirkende årsag til, at Nyborg Kommune med en budgettildeling pr. barn, som ligger ca. 30% under tildelingen i Faaborg-Midtfyn, stort set kan opretholde samme serviceniveau i SFO'erne.

4.3. Overskud på SFO'ens lønbudget overføres til skolen

I forbindelse med undersøgelsen har der desuden været eksempler på, at SFO'erne bliver brugt som "buffer", når skolens økonomi ikke hænger sammen – eller man ønsker at forbedre lærernes muligheder for at forberede undervisningen.

Der er flere eksempler på, at skolefritidsordningerne ikke udnytter den budgetramme, som er afsat til aflønning af skolefritidsordningens medarbejdere med det resultat, at der oparbejdes et overskud ved regnskabsårets afslutning. Som så overføres til skolens drift i det efterfølgende budgetår.

I forbindelse med ressourceafdækningsprojektet er BUPL stødt på denne problematik i følgende kommuner:

- Faaborg-Midtfyn Kommune
- Ringsted Kommune
- Vordingborg Kommune

Eksempel – Ringsted

Børne og Undervisningsudvalget fik den 17. august 2020 en orientering om SFO'ernes budgetter og forbrug for perioden 2017 til 2019.

Her fremgik det, at man på de 5 skoler over 3 regnskabsår havde overført et samlede beløb på 5,178 mio. kr. For en af skolerne – Byskovskolen – overførte man i perioden 4,072 mio. kr. Det svarer til en reduktion af budgetterne på 18%. Konsekvensen af overførslerne var bl.a., at forældreandelen i forhold til regnskabet i enkelte år kom helt op på 70%.

Til sagen bemærkede administrationen "at skolerne i Ringsted Kommune med den konkrete udmøntning af tildelingen og tilsvarende forbrug i SFO'erne, lever op til de krav, der er til det administrative ansvar for SFO-delen som en del af skolernes samlede virksomhed".

Eksemplet viser, hvordan skoler – hvis der ikke fra centralt hold fastlægges rammer for deres administration af SFO'ernes budgetter – ofte overfører økonomi fra drift af SFO til skoledrift. Der er eksempler på, at dette får direkte personalemæssige konsekvenser i form af nedlæggelse af pædagogstillinger.

Eksempel - Vordingborg Kommune

Af Kommunens regnskaberne for 2018 og 2019 fremgår det, at flere af skoleklubberne i Vordingborg Kommune var i stand til at præstere overskud på lønbudgetterne.

I 2018 havde 2 skoler tilsammen et mindreforbrug af løn på 1,1 mio. kr. I det efterfølgende regnskabsår var underforbruget på 3 skoler på 2,7 mio. kr., hvilket svarede til 13% af lønbudgetterne for 13 skoleklubber på 5 skoler.

Som det fremgår af rapportens afsnit 3, havde ingen af skolerne et prangende serviceniveau i skoleåret 2019-20.

5. Forældrebetaling

Hvor der for dagtilbud er fastsat regler, som sikrer, at forældreandelen ikke kan udgøre mere end 25%, er det anderledes for skolefritidsordninger.

Her følger man tilsvarende regler om søskendemoderation og fripladser som ved dagtilbud, men der er ikke lovgivningsmæssigt sat et loft over, hvor meget kommunerne kan opkræve i forældrebetaling.

I forbindelse med ressourceafdækning har BUPL konstateret, at forældrebetalingen i en del kommuner er tæt på den fulde bruttodriftsudgift. I kommunerne Esbjerg, Faaborg-Midtfyn og Mariagerfjord udgør forældrebetalingen således fra 75 % og opefter.

Hvis kommunerne samtidig ikke følger gældende regler om kontering af løn, vil man i nogle tilfælde som fx Mariagerfjord og Faaborg-Midtfyn Kommune, være tæt på at opkræve en forældrebetaling, som udgjorde mere end 100% af udgifterne til drift af SFO.

6. Arbejdstilrettelæggelse og prioritering af ressourcer

I forbindelse med ressourceafdækningen kan det konstateres, at særligt på skoler uden pædagogisk ledelse har det været en udfordring at få udleveret oversigter over planlagte opgaver og arbejdsplaner for de pædagogiske medarbejdere i SFO.

På en række skoler har man således være særdeles tilbageholdende med at efterkomme BUPL's anmodning om aktindsigt i arbejdstilrettelæggelsen. Det gælder uanset om anmodningen er fremsat af den lokale BUPL-fagforening eller fællestillidsrepræsentanterne for kommunens skolepædagoger.

I takt med at et stigende antal stillinger som daglige pædagogiske SFO-ledere nedlægges, og der i stedet oprettes "fælles indskolings/SFO-ledere", så vil det blive stadigt sværere at få indsigt i, hvordan skolernes ledelse prioriterer SFO'ernes personaleressourcer.

Det synes derfor helt afgørende, at det sikres, at pædagoger i lighed med lærere får udleveret en opgaveoversigt eller lignende inden skoleårets start.

Når man går tæt på den konkrete arbejdstilrettelæggelse, så er det ikke usædvanligt at de pædagogiske prioriteringer mellem hensynet til "skole" og "SFO" stort set falder ud til fordel for hensynet til skolens drift.

Det kommer konkret til udtryk ved, at skolens behov for ressourcer går forud for hensynet til en optimal personaledekning i SFO'en efter skoletid.

Det kommer fx til udtryk ved:

- Placering af pædagogernes undervisningsopgaver først på skoledagen, hvilket enten betyder meget lange arbejdsdage, eller færre pædagogressourcer i SFO'en sidst på dagen.
- Udtynding af personaledekningen i SFO'en ved placering af møder med lærerne eller forældre i SFO'ens åbningstid.
- Ad-hoc foretages der ændringer i SFO'ens arbejdstilrettelæggelsen, når der mangler personaleressourcer i skolen (tilfældige vikartimer).

Som et positivt "modstykke" til den praksis kan der henvises til, at et af resultaterne af det tidligere omtalte opfølgingsmøde for skolerne i Mariagerfjord Kommune var et fremadrettet klart fokus på SFO'ens kvalitet ved planlægningen af pædagogernes arbejdsopgaver i det kommende skoleår ved mere konsekvent og præcis anvendelse af opgaveoversigter.

Fx ved at starte med at "bemandle" SFO'en tilstrækkeligt før placering af pædagoger på de – også - meget vigtige opgaver ind i skolens undervisningsdel. Opgaver som der jo oftest budgetmæssigt er taget højde for i skolens tildelingsmodel til pædagoger vedr. understøttende undervisning mm.

7. Metode

De data som danner grundlag for denne afrapportering blev påbegyndt indsamlet i september 2019, altså før COVID-19. Der er tale om planlægningstal, som er udtryk for hvordan arbejdstid og opgaver var fordelt mellem medarbejderne på det tidspunkt oplysningerne blev indsamlet. Tilfældige ændringer af arbejdstid og opgaver i løbet af skoleåret er således ikke registreret i forbindelse med ressourceafdækningen.

Medarbejdere med en fast arbejdsfunktion i skolefritidsordningerne er registreret med beskæftigelsesgrad (ugentligt timetal), og uddannelsesbaggrund (pædagog, medhjælper osv.). For hver medarbejder er den årlige nettoarbejdstid herefter beregnet.

Ved nettoarbejdstid forstås den fulde årlige arbejdstid med fradrag af timer for helligdage og 5 ugers ferie. For en fuldtidsansat medarbejder udgør nettoarbejdstiden 1.672,4 timer i skoleåret 2019-20.

Medarbejderens årlige nettoarbejdstid er herefter fordelt på opgaver i skolen og opgaver der vedrører skolefritidsordningen.

Oplysninger om medarbejderens skoletimer er typisk indhentet i form af arbejdsskemaer, skoleskema evt. med tilhørende beskrivelse af pågældendes opgaver i skolen. Undtagelsesvis har medarbejderen ved skoleårets start modtaget en egentlig opgaveoversigt i lighed med den som lærerne får udleveret.

På grund af disse data kan den samlede nettoarbejdstid opgøres for en afdeling af en skolefritidsordning, en skolefritidsordning og for skolefritidsordningerne i en kommune. Disse data ligger til grund opgørelse af ressourceforbruget i form af nettoarbejdstimer pr. barn, fordelingen af personaleressourcer mellem skolefritidsordning og skole, skoletidens fordeling på undervisning og øvrig tid samt pædagogandelen i forhold til det samlede personaletimetal.

Udgangspunktet for en række af disse beregninger er antallet af børn i skolefritidsordningen, fx antallet af årlige nettoarbejdstimer pr. barn.

Som en del af dataindsamlingen er medarbejdernes mødeplaner analyseret. På grundlag af den enkelte medarbejders mødetid er der foretaget en opgørelse af planlagte timer i skolefritidsordningen efter skoletid.

På grundlag heraf er der lavet en opgørelse af hvor mange medarbejdere der efter arbejdsplanen skulle være til stede i tidsrummet fra 13:30 til 15:30. Opgørelsen er lavet for hver kvarter. Sammenholder man antallet af medarbejdere med antallet af indskrevne børn i skolefritidsordningen får man et mål for standarden i form af børn pr. medarbejder i skolefritidsordningens spidsbelastningsperiode. Se fx tabel 3 på side 5.

